

Flitspeiling over duurzaamheid

ProBiblio

voor bibliotheken

Samenvatting

Samenvatting

Achtergrond

In deze flitspeiling staat 'duurzaamheid' centraal. Zijn panelleden bezig met duurzaamheid op dit moment? Hebben ze behoefte aan extra kennis en kan de bibliotheek hier een rol in spelen? Deze samenvatting geeft de belangrijkste resultaten op totaal BiebPanel niveau weer. In de grafieken zijn ook de resultaten op bibliotheekniveau of clusterniveau terug te vinden. In de tabellen staan daarnaast uitsplitsingen naar subgroepen voor uw bibliotheek/cluster.

Bibliotheek op zich is al duurzaam, want boeken kunnen prima vaker worden gelezen!

Duurzaamheid in het dagelijks leven

Ruim vier op de tien respondenten geven aan in het dagelijks leven (heel) duurzaam te leven. Ruim de helft geeft aan soms wel en soms niet duurzaam te leven en bijna niemand (2%) geeft aan (helemaal) niet duurzaam te leven. Hoe ouder panelleden zijn, hoe duurzamer zij vinden dat zij leven. Dit kan wellicht verklaard worden doordat jongeren kritischer zijn op zichzelf op het gebied van duurzaamheid of een ander idee hebben van wat duurzaam leven is. Frequente bezoekers van de bibliotheek vinden ook dat zij duurzamer leven (dan niet frequente bezoekers).

Behoeftte aan onderwerpen

Ruim vier op de tien respondenten zeggen geen behoefte te hebben aan extra informatie op het gebied van duurzaamheid. De andere helft van de respondenten, die wel behoefte heeft aan extra informatie, geeft vooral aan meer informatie te willen over de onderwerpen:

- Voeding;
- Kopen van spullen in het huishouden, en
- Energie en isolatie van de woning.

Ongeveer een kwart is in deze onderwerpen geïnteresseerd. Aan informatie over een aantal andere onderwerpen zoals water (12%), vervoer (10%) en dierenwelzijn (8%) heeft slechts een beperkt aandeel panelleden behoefte. Jongeren tot 35 jaar en hoger opgeleiden zijn over de gehele linie meer geïnteresseerd dan oudere panelleden en lager en middelbaar opgeleiden.

Vrouwen zijn meer geïnteresseerd in informatie over het kopen van spullen in het huishouden en over kleding; mannen meer in informatie over energie en isolatie van de woning, afval, het klimaat en vervoer. Mannen hebben sowieso, net als jongeren en hoger en middelbaar opgeleiden, wat meer interesse in extra informatie. Duurzaamheid is dus een onderwerp dat ook voor mannen en jongeren interessant is, doelgroepen die over het algemeen wat lastiger te bereiken zijn voor bibliotheken.

Interesse in diensten

De vorm waarin panelleden gebruik zouden willen maken van diensten van de bibliotheek op het gebied van duurzaamheid, is dan met name materialen zoals boeken, tijdschriften en films. Ongeveer vier op de tien geven aan dat zij hiervan gebruik zouden maken; mannen, jongeren tot 35 jaar en hoog opgeleiden zeggen dit nog wat vaker. Een derde zegt een repaircafé te willen bezoeken als de bibliotheek dit zou organiseren; een kwart is geïnteresseerd in een lezing over duurzaamheid. Inloopsprekuren, cursussen, activiteiten voor kinderen en het uitlenen van e-readers zijn wat minder interessant voor de panelleden; ongeveer één op de tien geeft aan interesse te hebben in

Samenvatting

deze diensten op het gebied van duurzaamheid. Jongeren tot 35 jaar en hoger opgeleiden hebben voor bijna alle diensten rondom duurzaamheid wat meer interesse dan oudere panelleden en lager en middelbaar opgeleiden. Mannen hebben nog wat meer interesse in materialen zoals boeken, tijdschriften en films rondom duurzaamheid, dan vrouwen. Vrouwen hebben juist wat meer interesse in een repaircafé en kledingruil bijeenkomsten.

Informatievoorziening duurzaamheid passend bij bibliotheek

Een meerderheid (zes op de tien panelleden) vindt het passen bij de bibliotheek om mensen informatie te bieden op het gebied van duurzaamheid. Mannen vinden dit nog wat beter passen dan vrouwen. Eén op de tien vindt het niet passen bij de bibliotheek om informatie over duurzaamheid te bieden; ruim een kwart staat hier neutraal tegenover. Opvallend is dat jongeren het bieden van informatie rondom duurzaamheid minder vinden passen bij de bibliotheek dan oudere panelleden, maar dat zij wel de grootste behoefte hebben aan informatie op verschillende gebieden en in verschillende vormen. Mogelijk komt dit doordat jongere panelleden eerder informatie zoeken via internet of meer bestaande bedrijven en initiatieven kennen die zich (ook) richten op duurzaamheid.

Duurzaam aan de bibliotheek

Bijna alle panelleden, negen op de tien, vinden het belangrijk dat de bibliotheek zelf ook duurzame keuzes maakt; bijna niemand vindt dit onbelangrijk (2%) en één op de tien staat er neutraal tegenover. Hoger opgeleiden vinden dit nog wat belangrijker dan de andere groepen. Wanneer panelleden wordt gevraagd wat zij zelf al duurzaam vinden aan de bibliotheek noemen zij vooral het proces van uitleenen van materialen in plaats van kopen en het uitleenen van e-books en andere digitale diensten. Ook het kunnen kiezen of ze een bon uitprinten en het feit dat afgeschreven boeken weer worden verkocht, worden vaak genoemd.

Daarnaast noemen leden nog dat de bibliotheek goed bereikbaar is met de fiets en het openbaar vervoer, dat er afval wordt gescheiden, dat er warmtesluizen zijn met dubbele deuren en automatische deuren die niet zo lang open blijven staan en dat de bibliotheek vaak in oude, leegstaande, gebouwen gehuisvest is of het gebouw deelt met partners wat energiebesparing oplevert.

“In zijn algemeenheid is een bibliotheek duurzaam: het is eigenlijk een schoolvoorbeeld van de deeleconomie.”

“Het hele concept van de bibliotheek is duurzaam. Een boek of dvd wordt oneindig vaak uitgeleend i.p.v. dat men een boek zelf koopt en slechts eenmalig leest. Daarbij kan men veel zaken online regelen, dat scheelt papier en een ritje naar de bibliotheek.”

“Keuze uit wel of niet leen bonnetje, papier scheiding, porseleinen bekers, verkoop afgeschreven boeken.”

Samenvatting

Jongeren en duurzaamheid

Uit onderzoek van Generation What blijkt dat jongeren tussen de 15 en 35 jaar zich na het onderwerp “het vinden van een baan” het meeste zorgen maken over het milieu. Uit deze flitspeiling blijkt ook wel dat jongeren meer geïnteresseerd zijn in onderwerpen omtrent duurzaamheid, maar niet dat zij zelf ook duurzamer leven. Uit een eerder onderzoek van Kaleidos Research (jongeren en de wereld 2015) blijkt ook dat jongeren wel goed weten wat wel en niet duurzaam is maar hier niet naar handelen.

Repaircafé

Repaircafés zijn gratis toegankelijke bijeenkomsten waar mensen, samen met vrijwillige begeleiding, zelf apparaten en andere spullen meenemen om die te repareren. Er zijn al verschillende bibliotheken die deze repaircafés organiseren zoals de Bibliotheek Gooi en Meer, de Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen en de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta.

KennisCloud

In het onderzoek zien we dat ongeveer één op de zes geïnteresseerd is in bijeenkomsten en in een online community om informatie, tips en ervaringen uit te wisselen op het gebied van duurzaamheid. Bibliotheken die hiermee aan de slag willen, zouden kunnen aansluiten bij KennisCloud. KennisCloud is een netwerk waarin personen, community's en organisaties elkaar offline én online vinden met betrekking tot actuele, maatschappelijk relevante thema's, waaronder duurzaamheid. Dit gebeurt offline in lokale kennisbijeenkomsten, en online op KennisCloud.nl. De 'community librarian' van de bibliotheek ondersteunt de community's bij het organiseren van kennismeedings.

Duurzame voeding

Voeding is het onderwerp waar de meeste panelleden meer informatie over zouden willen. In november vindt Nederland Leest plaats met als thema voeding. Verschillende bibliotheken organiseren al activiteiten op het gebied van voeding en duurzaamheid. Zie bijvoorbeeld de activiteit CO2 Foodprint – hoe duurzaam is jouw recept? van Bibliotheek IDEA (www.bibliotheek.ideacultuur.nl/actueel/agenda/690-co2-foodprint-hoe-duurzaam-is-jouw-recept).

Bronnen

- Folder over hoe bibliotheken bijdragen aan de sustainable development goals' (sdg's) van de VN - via www.kb.nl/sites/default/files/docs/folder_fobid_design_final.pdf
- Kaleidos Research Jongeren en de wereld 2015 - via www.kaleidosresearch.nl/publication/jongeren-en-de-wereld-2015/
- KennisCloud – via www.kenniscloud.nl of via info@KennisCloud.nl.
- Onderzoek Generation What – via www.generation-what.nl/
- Repair Café – via www.repaircafe.org/

ProBiblio

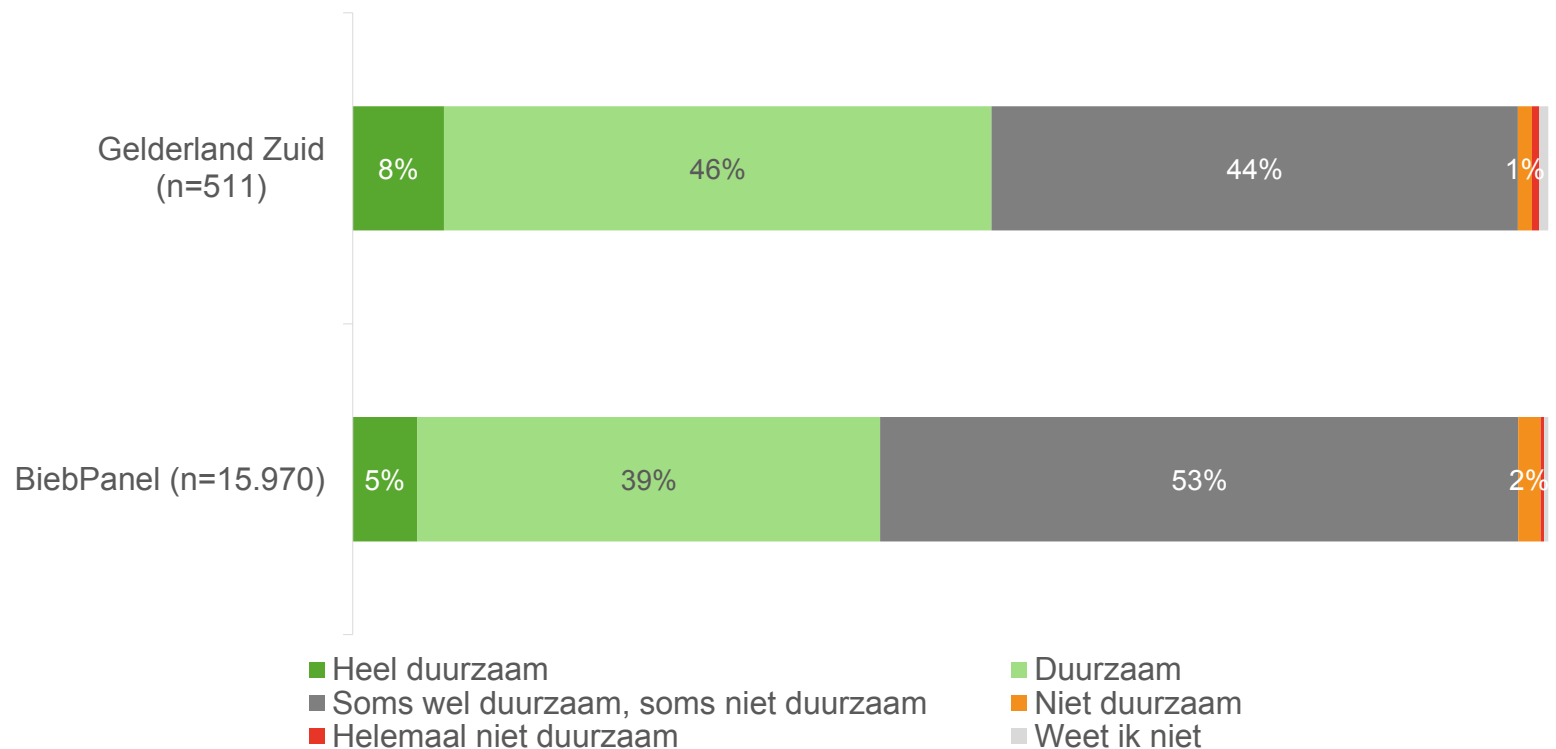

voor bibliotheken

Resultaten

1.1 Duurzaamheid in het dagelijks leven

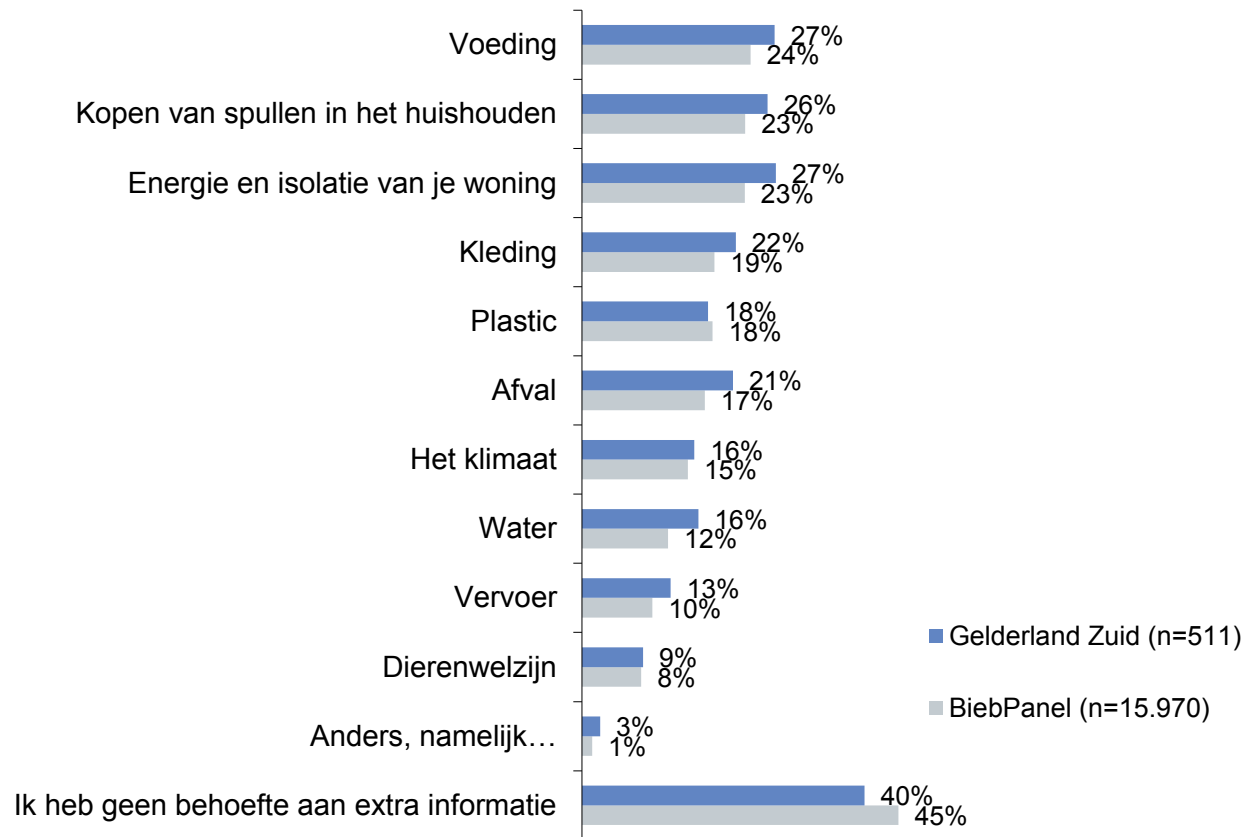
Als u naar uw eigen huishouden kijkt, in hoeverre vindt u dat u 'duurzaam' leeft in het dagelijks leven?
Denk aan afvalscheiding, recyclen, delen van spullen en kennis, bewust omgaan met het milieu, et cetera

Basis: alle BiebPanelleden

1.2 Informatiebehoefte duurzaamheid per onderwerp

Over welke onderwerpen zou u graag meer informatie willen hebben op het gebied van duurzaamheid?
Meer antwoorden mogelijk

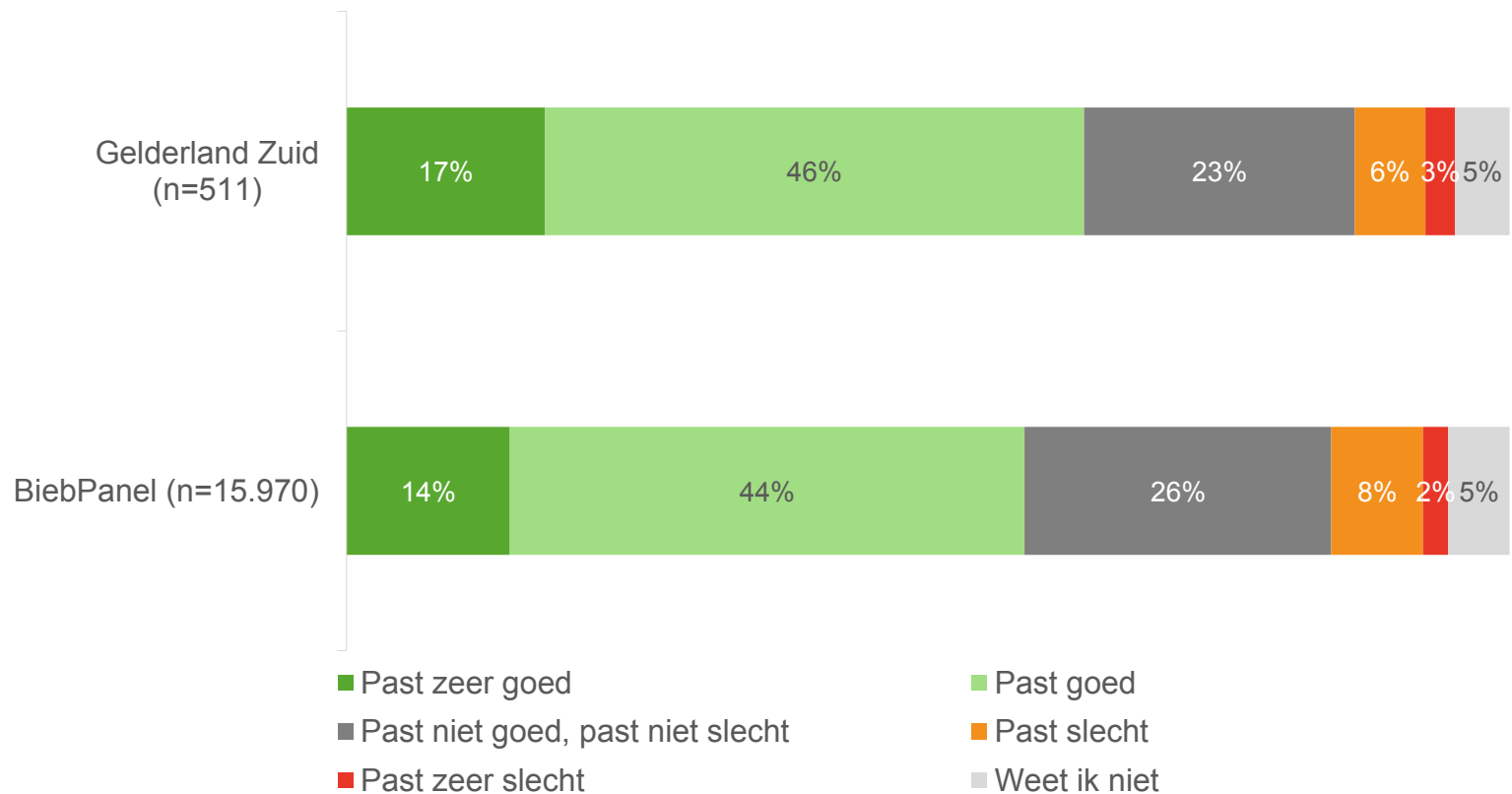

Basis: alle BiebPanelleden

1.3 Past informatievoorziening duurzaamheid bij de bibliotheek

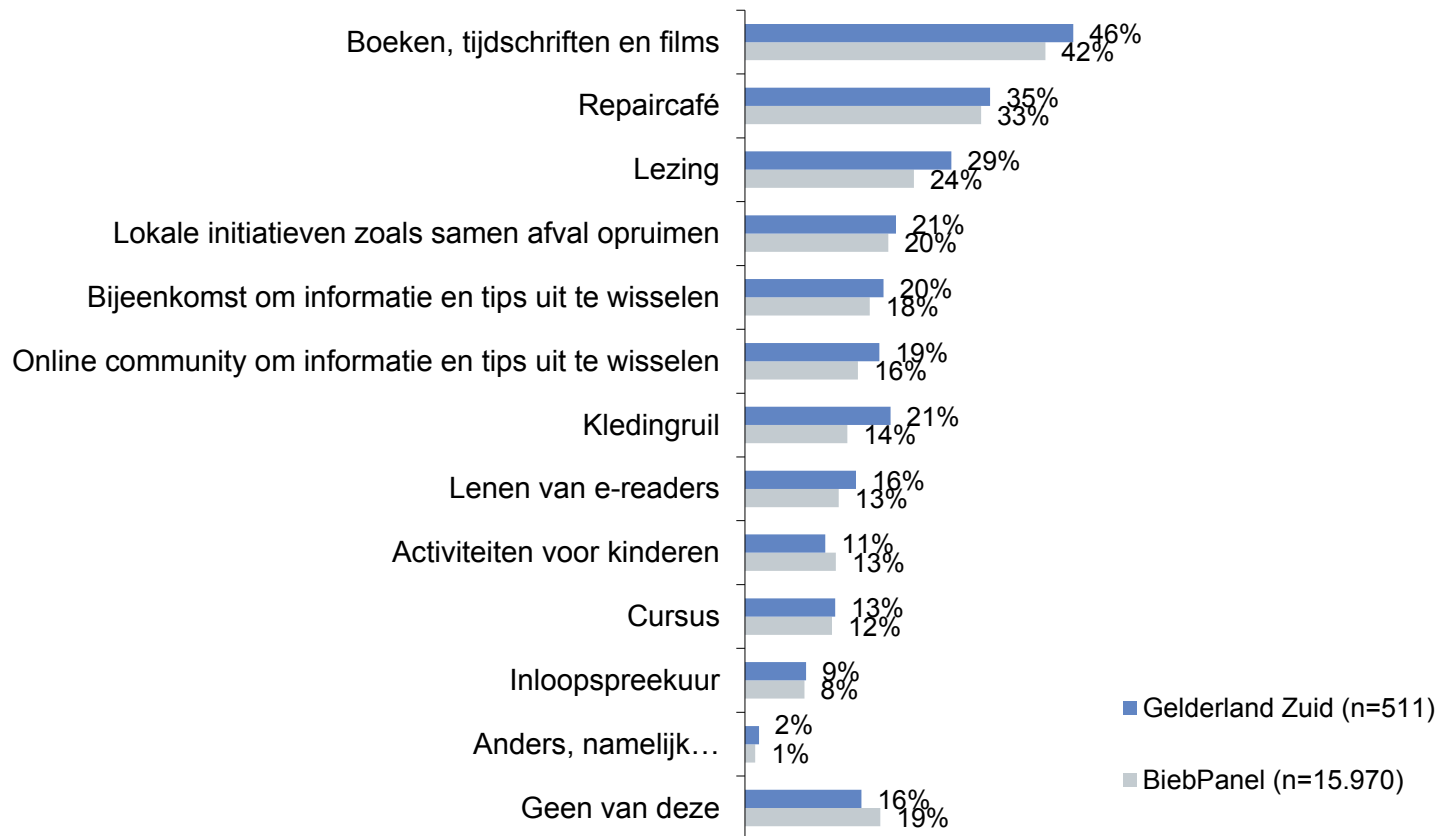
In hoeverre vindt u het wel of niet passen bij de bibliotheek om mensen informatie te bieden op het gebied van duurzaamheid?

Basis: alle BiebPanelleden

1.4 Interesse bibliotheekdiensten over duurzaamheid

Als de bibliotheek onderstaande diensten op het gebied van duurzaamheid zou aanbieden, van welke zou u dan zelf gebruik willen maken? *Meer antwoorden mogelijk*

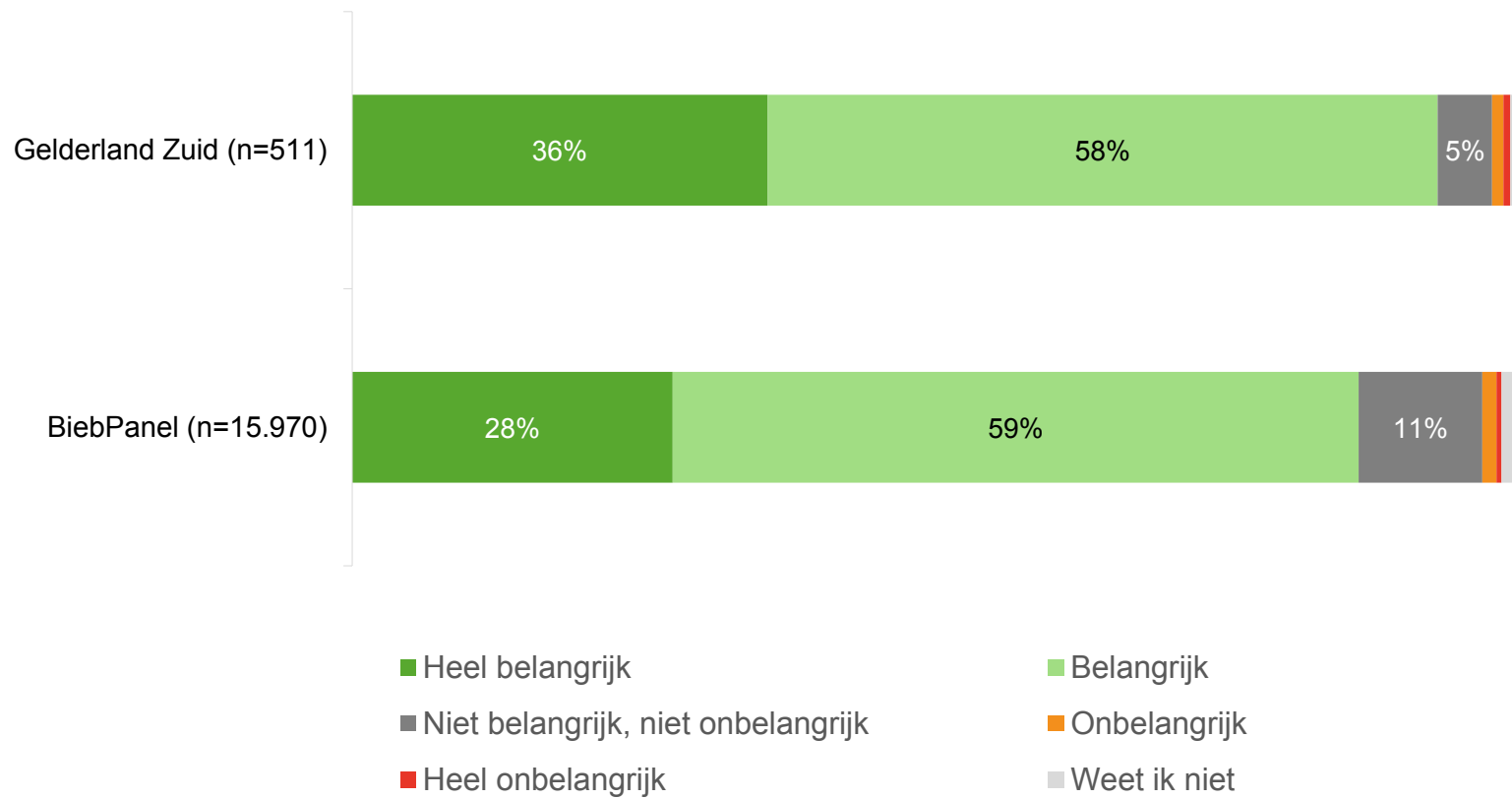

Basis: alle BiebPanelleden

1.5 Belang duurzaamheid van de bibliotheek zelf

In hoeverre vindt u het belangrijk dat uw bibliotheek ook zelf duurzame keuzes maakt?

Bijvoorbeeld door gescheiden afvalbakken, geen papieren bonnetjes, zonnepanelen of geen plastic bekers en flesjes in de horeca

Basis: alle BiebPanelleden

1.6 Duurzaam aan de bibliotheek

Wat vindt u (nu al) duurzaam aan uw bibliotheek?

Panelleden noemen vooral dat het uitlenen van materialen op zichzelf al heel duurzaam is omdat men dan minder zelf hoeft te kopen. Daarnaast wordt vooral de keuze om wel of geen bon uit te laten printen vaak genoemd en dat de bibliotheek ook veel digitale dienstverlening heeft waaronder de uitleen van e-books. Ook het feit dat afgeschreven boeken weer worden verkocht zien panelleden als duurzaam. Sommige panelleden noemen nog dat de bibliotheek goed bereikbaar is met fiets en ov, dat er in de bibliotheek afval wordt gescheiden, dat er automatische deuren zijn die niet te lang open blijven staan en dat de bibliotheek in een oud gebouw zit wat leegstand voorkomt of het gebouw deelt met andere instanties.

Bibliotheek op zich is al duurzaam, want boeken kunnen prima vaker worden gelezen! Bonnetje zelf kiezen of je die wel of niet wilt laten printen.

E-books, luisterboeken, steeds digitaler.

- Dat ik kan kiezen of ik al dan niet een bon wil laten printen.
- Goed bereikbaar met fiets en OV.
- Er staat een prullenbak op het terrein van mijn filiaal.

Je kan aangeven of je wel of niet een bon wilt bij het lenen van de boeken. Dubbele buitendeur, om warmte binnen te houden.

Afgeschreven boeken worden weer verkocht.

Delen van boeken, tijdschriften, dvd's. Sommige boeken hoef ik niet in de kast. Eerste leesboekjes voor kinderen vind ik ook erg fijn om te lenen en niet te kopen. Ik kan kiezen of ik de uitleenbon print.

Basis: alle BiebPanelleden

Bijlagen

ProBiblio

voor bibliotheken

Uitsplitsingen totale BiebPanel

Relevante uitsplitsingen totale BiebPanel

Als u naar uw eigen huishouden kijkt, in hoeverre vindt u dat u 'duurzaam' leeft in het dagelijks leven?
Denk aan afvalscheiding, recyclen, delen van spullen en kennis, bewust omgaan met het milieu, et cetera

	 Laag	 Middel	 Hoog	 16-35 jaar	 35-55 jaar	 55-65 jaar	 65+
Heel duurzaam	5%	4%	6%	4%	5%	6%	6%
Duurzaam	42%	39%	38%	32%	35%	38%	43%
Soms wel duurzaam, soms niet duurzaam	50%	54%	54%	58%	57%	54%	49%
Niet duurzaam	2%	2%	2%	5%	2%	1%	1%
Helemaal niet duurzaam	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Weet ik niet	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
<i>n</i>	2.329	4.419	9.222	846	4.598	4.266	6.260

Basis: alle BiebPanelleden

Relevante uitsplitsingen totale BiebPanel

In hoeverre vindt u het wel of niet passen bij de bibliotheek om mensen informatie te bieden op het gebied van duurzaamheid?

	 Laag	 Middel	 Hoog	 16-35 jaar	 35-55 jaar	 55-65 jaar	 65+
Past zeer goed	11%	12%	16%	11%	10%	14%	17%
Past goed	48%	42%	45%	40%	38%	44%	49%
Past niet goed, past niet slecht	26%	28%	25%	30%	30%	26%	23%
Past slecht	6%	9%	8%	11%	12%	8%	5%
Past zeer slecht	2%	2%	2%	3%	3%	2%	1%
Weet ik niet	7%	6%	4%	5%	6%	5%	5%
<i>n</i>	2.329	4.419	9.222	846	4.598	4.266	6.260

Basis: alle BiebPanelleden

Relevante uitsplitsingen totale BiebPanel

In hoeverre vindt u het belangrijk dat uw bibliotheek ook zelf duurzame keuzes maakt?

Bijvoorbeeld door gescheiden afvalbakken, geen papieren bonnetjes, zonnepanelen of geen plastic bekers en flesjes in de horeca

	 Laag	 Middel	 Hoog	 16-35 jaar	 35-55 jaar	 55-65 jaar	 65+
Heel belangrijk	20%	24%	31%	33%	27%	28%	27%
Belangrijk	62%	60%	58%	53%	59%	59%	60%
Niet belangrijk, niet onbelangrijk	14%	13%	9%	11%	12%	11%	10%
Onbelangrijk	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%
Heel onbelangrijk	1%	1%	0%	0%	0%	1%	0%
Weet ik niet	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
<i>n</i>	2.329	4.419	9.222	846	4.598	4.266	6.260

Basis: alle BiebPanelleden

ProBiblio

voor bibliotheken

Verantwoording

Over het onderzoek

Achtergrond

ProBiblio heeft in 2009 BiebPanel opgericht, een onderzoeksplatform speciaal ontwikkeld voor de bibliotheekbranche. Bibliotheekleden kunnen lid worden van BiebPanel en ontvangen als deelnemer 4 maal per jaar een vragenlijst over verschillende onderwerpen. Vanaf 2017 ontvangen BiebPanelleden twee keer per jaar een uitnodiging voor een flitspeiling (een kort onderzoek over een actueel onderwerp) en twee keer per jaar een uitnodiging voor een regulier uitgebreid onderzoek. Daarnaast vinden er twee landelijke doelgroeponderzoeken plaats. Voor de reguliere BiebPanel onderzoeken maken we een uitgebreide rapportage met teksten en conclusies per bibliotheek/cluster. Voor de korte flitspeilingen, zoals dit onderzoek, is er een beknopte rapportage met een samenvatting over het totale BiebPanel.

Flitspeiling – Duurzaamheid

Dit onderzoek is een flitspeiling waarin duurzaamheid centraal staat. Er wordt gevraagd in hoeverre BiebPanelleden bezig zijn met duurzaamheid. Daarnaast gaat het onderzoek in op de behoefte aan informatie over duurzaamheid en de rol voor de bibliotheek. Tot slot wordt gevraagd in hoeverre men het belangrijk vindt dat hun bibliotheek duurzaam is en wat hun bibliotheek op dit moment doet aan duurzaamheid.

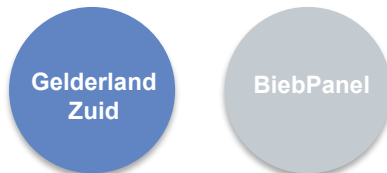
Veldwerkperiode

Dit onderzoek in 2018 heeft plaatsgevonden van 10 september tot 24 september 2018.

Leeswijzer grafieken

Percentages kunnen soms optellen tot iets meer of minder dan 100%. Dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

In het resultaatendeel worden resultaten soms weergegeven in de vorm van diagrammen. De donkerblauwe diagrammen geven de resultaten van de Bibliotheek Gelderland Zuid weer, de lichtblauwe diagrammen de resultaten van het totale BiebPanel.

Leeswijzer open vragen

De letterlijke antwoorden op de open vragen staan in een aparte bijlage weergegeven.

ProBiblio

voor bibliotheken

Steekproef

Samenstelling Steekproef (1)

Verdeling over vestigingen en responspercentage

Welke vestiging bezoekt u het vaakst?	
	Gelderland Zuid
de Bibliotheek Gelderland Zuid	511

Responspercentage		
	Gelderland Zuid	BiebPanel
Uitgenodigd	772	25.272
Deelgenomen	511	15.970
Responspercentage	66%	63%

Samenstelling Steekproef (2)

Verdeling leeftijd en geslacht

Aantal deelnemers		
	Gelderland Zuid	BiebPanel
n=	511	15.970
Leeftijd		
16 tot 35 jaar	5%	5%
35 tot 55 jaar	26%	29%
55 jaar tot 65 jaar	28%	27%
65 jaar of ouder	41%	39%
Gemiddelde leeftijd		
	59,2	58,8
Opleidingsniveau		
Laag	10%	15%
Midden	19%	28%
Hoog	71%	58%
Geslacht		
Man	27%	25%
Vrouw	73%	75%